

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

Кафедра загальної біології

“ Земельний фонд України ”

ІНДЗ
Виконала
студентка ХП-53 групи
Лиса Марія

2012

Зміст

1. ВСТУП

2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

3. СТРУКТУРА ТА ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМ
ФОНДОМ

4. КОНТРОЛЬ І УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ҐРУНТІВ

5. ОХОРОНА ЛАНДШАФТІВ

6. НАПРЯМКИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ҐРУНТІВ

7. ВИСНОВКИ

8. ВИКОРИСТАНІ ДЖЕРЕЛА

Вступ

СТАНОМ НА 1 СІЧНЯ 2012 Р. ЄДИНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНИ ДОСЯГАВ 60354,8 МЛН. ГА, ЩО ДОРІВНЮЄ БЛИЗЬКО 0,4% ВІД ПЛОЩІ СУШІ ЗЕМЛІ. ВІДПОВІДНО ДО ЗЕМЕЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ (СТ. 2) ВСІ ЗЕМЛІ ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА СІМ КАТЕГОРІЙ ЦІЛЬОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ — СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО; — НАСЕЛЕНИХ ПУНКТИВ; — ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРАНСПОРТУ, ЗВ'ЯЗКУ, ОБОРОНИ ТА ІН.; — ПРИРОДООХОРОННОГО, ОЗДОРОВЧОГО, РЕКРЕАЦІЙНОГО ТА ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ; — ЛІСОВОГО ФОНДУ; — ВОДНОГО ФОНДУ; — ЗЕМЛІ ЗАПАСУ. ВІДПОВІДНО ДО ОСНОВНОГО ЦІЛЬОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЄДИНОГО ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ ЗАКОНОДАВСТВОМ ВИЗНАЧАЄТЬСЯ ПРАВОВИЙ РЕЖИМ ВИКОРИСТАННЯ ТА ПОРЯДОК ОБЛІКУ ЗЕМЕЛЬ. ЗГІДНО З УСТАНОВЛЕНИМ ПОРЯДКОМ ДЕРЖАВНОЇ ЗВІТНОСТІ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНИ ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ЗА ВИДАМИ ОСНОВНИХ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗА ФОРМАМИ ВЛАСНОСТІ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.

Загальна характеристика земельного фонду України

ПІД **ЗЕМЕЛЬНИМ ФОНДОМ** РОЗУМІЮТЬ СТРУКТУРУ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ В МЕЖАХ ПЕВНОЇ ТЕРИТОРІЇ. АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ СВІТУ ПОКАЗУЄ, ЩО КАТЕГОРІЯ ПРОДУКТИВНИХ ЗЕМЕЛЬ СКЛАДАЄ 64,1% ЗАГАЛЬНИХ ПЛОЩ; НА МАЛОПРОДУКТИВНІ ЗЕМЛІ ПРИПАДАЄ 20,8% УГІДЬ І НЕПРОДУКТИВНИМИ ЗАЙНЯТО 15,1% ЗЕМЕЛЬ.

ПРИ ЗАГАЛЬНІЙ ПЛОЩІ УКРАЇНИ 60,3 МЛН.ГА НА РІЛЛЮ ПРИПАДАЄ 34,3 МЛН. ГА (54,96%), ПІД ПАСОВИЩАМИ ТА СІНОКОСАМИ ЗАЙНЯТО 6,97 МЛН. ГА (12%), ПІД ЛІСОВИМИ НАСАДЖЕННЯМИ ЗАЙНЯТО 10 МЛН. ГА (16,4%) (ТАБЛ). В ОКРЕМИХ РАЙОНАХ ЛІСОСТЕПУ І СТЕПУ РОЗОРАНІСТЬ ДОСЯГАЄ 80-90%, ЩО Є НЕБАЖАНИМ В ЕКОНОМІЧНОМУ ТА ЕКОЛОГІЧНОМУ ВІДНОШЕННЯХ, РІЗКО ЗМЕНШУЄ ЗАГАЛЬНИЙ ПРИРОДНІЙ ПОТЕНЦІАЛ ТЕРИТОРІЇ, РОБИТЬ ЇЇ ОДНОМАНІТНОЮ, А ГОСПОДАРСТВО ОДНОБОКИМ.

АНАЛІЗ ДИНАМІКИ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ ДАЄ МОЖЛИВІСТЬ ПРОСТЕЖИТИ НАСТУПНІ ТЕНДЕНЦІЇ. ЙДЕ ПРОЦЕС СКОРОЧЕННЯ ЧАСТКИ ОРНИХ ЗЕМЕЛЬ ЗА РАХУНОК ПЕРЕВЕДЕННЯ ЇХ ЧАСТИНИ В ІНШІ КАТЕГОРІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ. ВСЕ БІЛЬШЕ ПРОДУКТИВНИХ ЗЕМЕЛЬ ВИЛУЧАЄТЬСЯ ДЛЯ ПОТРЕБ ПРОМИСЛОВОГО, ТРАНСПОРТНОГО І ЖИТЛОВОГО БУДІВНИЦТВА. НА ЕРОДОВАНИХ ТА РЕКУЛЬТИВОВАНИХ ЗЕМЛЯХ ЙДЕ ПРОЦЕС ЛІСОПОСАДОК ТА ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ.

ТАБЛ. СТРУКТУРА ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ.

Категорія угідь	Площа, млн. га	Частка в земельному фонді,%
Земельний фонд України	60,35	100
С/г угіддя	42,4	70,3
В т. ч: орні землі	34,3	56,9
Сінокоси	2,15	3,6
Пасовища	4,82	7,5
ліси і чагарники	10,07	16,4
Багаторічні насадження	1,07	1,8
Землі під водою	2,4	4,0
Під дорогами	0,99	1,6
Під болотами	0,8	1,3
Інші землі	2,62	4,6

ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ВИСТУПАЮТЬ ТЕРИТОРІАЛЬНОЮ БАЗОЮ РОЗМІЩЕННЯ НАРОДНОГОСПОДАРСЬКИХ ОБ'ЄКТІВ, СИСТЕМИ РОЗСЕЛЕННЯ НАСЕЛЕННЯ, А ТАКОЖ ОСНОВНИМ ЗАСОБОМ ВИРОБНИЦТВА (В ПЕРШУ ЧЕРГУ СІЛЬСЬКОГО І ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА). ВСІ ЗЕМЛІ УКРАЇНИ НЕЗАЛЕЖНО ВІД ЇХ ЦІЛЬОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ, ГОСПОДАРСЬКОГО ВИКОРИСТАННЯ І ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВІДНОСЯТЬСЯ ДО ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ І СКЛАДАЮТЬ ЄДИНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД ДЕРЖАВИ.

ЗА ЦІЛЬОВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ ЗЕМЕЛЬ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНИМ ВИКОРИСТАННЯМ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНИ ОХОПЛЮЄ:

*СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ УГІДДЯ;

*ЛІСИ ТА ЛІСОВКРИТІ ПЛОЩІ;

*ЗАБУДОВАНІ ЗЕМЛІ ПІД ПРОМИСЛОВИМИ І ТРАНСПОРТНИМИ ОБ'ЄКТАМИ, ЖИТЛОМ, ВУЛИЦЯМИ ТОЩО;

---

*ЗЕМЛІ, ЩО ПОКРИТІ ПОВЕРХНЕВИМИ ВОДАМИ;

* ІНШІ ЗЕМЛІ .

На сучасному етапі економічного розвитку основними **проблемами** в сфері земельних ресурсів виступають:

- а.** підвищення ефективності їх **використання** та **охорони** на основі зменшення розораності земель,
- б.** припинення деградації ґрунтів та зростання їх родючості;
- в.** досягнення збалансованого співвідношення угідь у зональних системах землекористування;
- г.** формування продуктивної та високоефективної системи землекористування як надійної основи розв'язання продовольчої **проблеми**.

У найближчій перспективі необхідно скоротити вилучення продуктивних земель для несільськогосподарських потреб, знизити рівень землемісткості певних галузей народного господарства до нормативних величин.

СУЧАСНЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ НЕ ВІДПОВІДАВ ВИМОГАМ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ. ПОРУШЕНО ЕКОЛОГІЧНО ДОПУСТИМЕ СПІВВІДНОШЕННЯ ПЛОЩ РІЛЛІ, ПРИРОДНИХ КОРМОВИХ УГІДЬ, ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ, ЩО НЕГАТИВНО ВПЛИВАЄ НА СТІЙКІСТЬ АГРОЛАНДШАФТІВ. РОЗОРАНІСТЬ ЗЕМЕЛЬ Є НАЙВИЩОЮ В СВІТІ Й ДОСЯГАЄ 57 % ТЕРИТОРІЇ КРАЇНИ ТА МАЙЖЕ 80 % СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ. ІНТЕНСИВНЕ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬ ЗУМОВЛЮЄ ЗМЕНШЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТІВ У ЗВ'ЯЗКУ З ЇХ ПЕРЕУЩІЛЬНЕННЯМ, ВТРАТОЮ ГРУДКУВАТО-ЗЕРНИСТОЇ СТРУКТУРИ, ВОДОПРОНИКНІСТЮ ТА АЕРАЦІЙНОЮ ЗДАТНІСТЮ З УСІМА ЕКОЛОГІЧНИМИ НАСЛІДКАМИ.

ІЗ ҐРУНТОМ КОЖНОГО РОКУ ВИНОСИТЬСЯ **11 МЛН Т ГУМУСУ**, **0,5 МЛН Т АЗОТУ**, **0,4 МЛН Т ФОСФОРУ** Й **0,7 МЛН Т КАЛІЮ**. ЩОРІЧНІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ ЗБИТКИ ВІД ЕРОЗІЇ ҐРУНТІВ ПЕРЕВИЩУЮТЬ 9 МЛРД ГРН. ЗНАЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ШКОДИ ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ ЗАЗНАЮТЬ УНАСЛІДОК ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТІВ ВИКИДАМИ ПРОМИСЛОВОСТІ (ВАЖКІ МЕТАЛИ, КИСЛОТНІ ДОЩІ ТОЩО) ТА ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ХІМІЗАЦІЇ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ. СИТУАЦІЯ ІЗ ЗАБРУДНЕННЯМ ҐРУНТІВ УСКЛАДНИЛАСЯ ПІСЛЯ АВАРІЇ НА ЧОРНОБИЛЬСЬКІЙ АЕС. РАДІОНУКЛІДАМИ ЗАБРУДНЕНО 74 РАЙОНИ 11 ОБЛАСТЕЙ УКРАЇНИ, У ТОМУ ЧИСЛІ 3,1 МЛН ГА РІЛЛІ. З ВИКОРИСТАННЯ ВИЛУЧЕНО 119 ТИС. ГА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ, У ТОМУ ЧИСЛІ 65 ТИС. ГА РІЛЛІ. ЗАГАЛЬНА ПЛОЩА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ, ЗАБРУДНЕНИХ РАДІОНУКЛІДАМИ, СТАНОВИТЬ 6,7 МЛН ГА, ЗНАЧНА ЧАСТКА КОТРИХ РОЗТАШОВАНА В ЖИТОМИРСЬКІЙ ОБЛАСТІ ТА ПІВДЕННИХ РАЙОНАХ КИЇВСЬКОЇ. ІНШІ ЗАБРУДНЕНІ ДІЛЯНКИ У ВИГЛЯДІ "ПЛЯМ" РОЗМІЩЕНІ НА ТЕРИТОРІЯХ РІВНЕНСЬКОЇ, ВОЛИНСЬКОЇ, ЧЕРНІГІВСЬКОЇ, ВІННИЦЬКОЇ, ЧЕРКАСЬКОЇ ТА ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТЕЙ.

НАЙБІЛЬШЕ ПРИРОДНЕ БАГАТСТВО УКРАЇНИ — **ЧОРНОЗЕМИ**. ВОНИ СКЛАДАЮТЬ МАЙЖЕ 50% СВІТОВОГО БАНКУ ЧОРНОЗЕМІВ. ЗАГАЛЬНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД УКРАЇНИ СТАНОВИТЬ 60 МЛН ГА І ПРЕДСТАВЛЕНИЙ ПЕРЕВАЖНО РІЗНОВИДАМИ ЧОРНОЗЕМІВ, КОТРІ ЗАЙМАЮТЬ 57% УСІХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ (ПОСІВНІ ПЛОЩІ ЗАЙМАЮТЬ 33,5 МЛН ГА) І СТАНОВЛЯТЬ 68% ОРНИХ ЗЕМЕЛЬ. У СЕРЕДНЬОМУ НА ОДНОГО МЕШКАНЦЯ УКРАЇНИ ПРИПАДАЄ 0,8 ГА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ. УЖЕ ЗІПСОВАНО 60% ЧОРНОЗЕМІВ. ЩОРІЧНО ВТРАЧАЄТЬСЯ 100 ТИС. ГА РОДЮЧИХ ҐРУНТІВ. ПОНАД 18 МЛН ГА ЗЕМЕЛЬ УШКОДЖЕНІ ЕРОЗІЄЮ (20 РОКІВ ТОМУ ЇХ БУЛО 13 МЛН ГА). ЩЕ 2 МЛН ГА ЗАХІМІЗОВАНІ НАСТІЛЬКИ, ЩО РЕКУЛЬТИВУВАТИ ЇХ МАЙЖЕ НЕМОЖЛИВО.

ЛИШЕ 8% ЗЕМЕЛЬ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ ПЕРЕБУВАЄ НИНІ В ПРИРОДНОМУ СТАНІ (БОЛОТА, ОЗЕРА, ГІРСЬКІ МАСИВИ, **ПОКРИТІ ТА НЕПОКРИТІ ЛІСОМ**).

УСІ ЗЕМЛІ УКРАЇНИ СТАНОВЛЯТЬ ЇЇ ЄДИНИЙ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД - 60,4 МЛН ГА.

У ЗЕМЕЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ЦІЛЬОВОГО ПРИЗНАЧЕННЯ ЗЕМЕЛЬНИЙ ФОНД ПОДІЛЯЄТЬСЯ НА ТАКІ КАТЕГОРІЇ:

- 1) ЗЕМЛІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ;
  - 2) ЗЕМЛІ ЖИТЛОВОЇ ТА ГРОМАДСЬКОЇ ЗАБУДОВИ;
  - 3) ЗЕМЛІ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ТА ІНШОГО ПРИРОДООХОРОННОГО ПРИЗНАЧЕННЯ;
  - 4) ЗЕМЛІ ОЗДОРОВЧОГО ПРИЗНАЧЕННЯ;
  - 5) ЗЕМЛІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ;
  - 6) ЗЕМЛІ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ;
  - 7) ЗЕМЛІ ЛІСОВОГО ФОНДУ;
  - 8) ЗЕМЛІ ВОДНОГО ФОНДУ;
  - 9) ЗЕМЛІ ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРАНСПОРТУ, ЗВ'ЯЗКУ, ЕНЕРГЕТИКИ, ОБОРОНИ ТА ІНШОГО ПРИЗНАЧЕННЯ.
-

Структура та державне управління земельним фондом

ОСНОВНУ ЧАСТИНУ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ СТАНОВЛЯТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ УГІДДЯ — 41826,5 ТИС. ГА (69,3% ВІД ЗАГАЛЬНОЇ ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ). ЗА ПЛОЩЕЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ УКРАЇНА ВХОДИТЬ ДО ПЕРШИХ 12 КРАЇН СВІТУ. ВИСОКА ПРИРОДНА ПРОДУКТИВНІСТЬ ҐРУНТОВОГО ПОКРИВУ ВИЗНАЧАЄ ПРОВІДНУ РОЛЬ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ ЯК ОДНОГО З НАЙВАЖЛИВИШИХ ВИДІВ РЕСУРСІВ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ТА НАЙЦІННІШОЇ ЧАСТИНИ НАЦІОНАЛЬНОГО БАГАТСТВА УКРАЇНИ. ЛІСИ ТА ВКРИТІ ЛІСОМ ПЛОЩІ ЗАЙМАЮТЬ 17,2% ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, ІНШІ ВИДИ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ (ЗАБУДОВАНІ ЗЕМЛІ, ВІДКРИТІ ЗАБОЛОЧЕНІ, СУХІ ВІДКРИТІ ЗЕМЛІ З ОСОБЛИВИМ РОСЛИННИМ ПОКРИВОМ, ВІДКРИТІ ЗЕМЛІ БЕЗ РОСЛИННОГО ПОКРИВУ) — 3,4%, (ОСОБЛИВИМ РОСЛИННИМ ПОКРИВОМ, ВІДКРИТІ ЗЕМЛІ БЕЗ РОСЛИННОГО ПОКРИВУ) — 7,4%. ЗАГАЛЬНА ПЛОЩА ЗЕМЕЛЬ З ОСОБЛИВИМ ПРИРОДООХОРОННИМ РЕЖИМОМ ВИКОРИСТАННЯ ДОСЯГ 304 ТИС. ГА. НИНІ В УКРАЇНІ МАЄ МІСЦЕ ТЕНДЕНЦІЯ ЗМЕНШЕННЯ ПЛОЩІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ ТА ЗБІЛЬШЕННЯ ПЛОЩІ ІНШИХ КАТЕГОРІЙ: ЗЕМЕЛЬ ПРОМИСЛОВОСТІ, ТРАНСПОРТУ, ЗВ'ЯЗКУ, НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ, ЛІСОВОГО ФОНДУ.

УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМ ФОНДОМ (ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ) В УКРАЇНІ ЗДІЙСНЮЄТЬСЯ ШЛЯХОМ РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН ВІДПОВІДНО ДО ЧИННИХ НОРМАТИВИ АКТІВ, ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОТРИМАННЯ ВИМОГ ЗЕМЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА, СИСТЕМАТИЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗА ВИКОРИСТАННЯМ І ОХОРОНОЮ ЗЕМЕЛЬ, ЗАСТОСУВАННЯ ЗАСОБІВ ВПЛИВУ НА ПОРУШНИКІВ ЦЬОГО ЗАКОНОДАВСТВА. ТАКИМ ЧИНОМ, ФУНКЦІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН І Є ФУНКЦІЯМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ. УСПІШНЕ ВИКОНАННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ І РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН ПОТРЕБУЄ ОБ'ЄКТИВНОГО АНАЛІЗУ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ І ТЕНДЕНЦІЙ ЗМІН У ЙОГО ВИКОРИСТАННІ.

ВСТАНОВЛЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО СПІВВІДНОШЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ТА ІНШИХ УГІДЬ У СКЛАДІ ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ Є НЕОБХІДНОЮ УМОВОЮ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ КРАЇНИ. ВЧЕНІ ІНСТИТУТУ ЗЕМЛЕУСТРОЮ УААН ПРОПОНУЮТЬ ЗМЕНШИТИ ПИТОМУ ВАГУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ І ВСТАНОВИТИ ЇЇ НА РІВНІ 60—65% ВІД ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, ПОРІВНЯНО З НИНІШНЬОЮ — 69,3%. ПРОЕКТОМ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВИКЛЮЧИТИ ЗА АКТИВНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО ОБОРОТУ 3,7 МЛН. ГА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ. ОСОБЛИВО ВАЖЛИВИМ Є ВИВЕДЕННЯ З ІНТЕНСИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ НАЙБІЛЬШ ДЕГРАДОВАНИХ ТА РАДІОАКТИВНО ЗАБРУДНЕНИХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ.

АНАЛІЗ РОЗПОДІЛУ ЗЕМЕЛЬ У РОЗРІЗІ ОСНОВНИХ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАЧІВ І ФОРМ ГОСПОДАРЮВАННЯ ПОКАЗУЄ, ЩО НАЙБІЛЬША ЧАСТКА ЗЕМЕЛЬНОГО ФОНДУ ЗА СТАНОМ НА 1 СІЧНЯ 2012 Р. НАЛЕЖАЛА КОЛЕКТИВНИМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВАМ (52,3%), СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ТОВАРИСТВАМ (6,9%), ДЕРЖАВНИМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВАМ (4,3%). ЗАГАЛЬНА ПЛОЩА ЗЕМЕЛЬ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У ВЛАСНОСТІ І КОРИСТУВАННІ ГРОМАДЯН, СТАНОВИТЬ 12,3%, У ТОМУ ЧИСЛІ СЕЛЯНСЬКИХ (ФЕРМЕРСЬКИХ) ГОСПОДАРСТВ — 1,9% (1129,2 ТИС. ГА).

КОНТРОЛЬ І УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ҐРУНТІВ

Ґрунти як об'єкт охорони, контролю та управління якістю мають низку специфічних особливостей порівняно з іншими об'єктами природного середовища. Ґрунти суттєво менш рухомі, ніж атмосферне повітря чи поверхневі води, а тому не мають такого могутнього природного самоочищення, властивого іншим середовищам, як розбавляння. Антропогенні забруднення, що потрапили до ґрунту, накопичуються, а ефекти підсумовуються з одночасним можливим утворенням більш токсичних речовин, ніж вихідні компоненти. Міграція ксенобіотиків відбувається дуже повільно, що спричинює значне забруднення. При цьому можливий перебіг анаеробних процесів розкладання забрудників, пов'язаний з утворенням токсичних розчинів та речовин з неприємним запахом. З метою запобігання такому забрудненню розроблена методологія гігієнічного нормування екзогенних хімічних речовин (або ксенобіотиків) у ґрунті. Це дало змогу науково обґрунтувати ГДК понад 130 забруднювальних речовин та здійснювати контроль і управління якістю ґрунтів. До переліку цих полютантів входять переважно пестициди, які застосовують для захисту рослин від шкідників і хвороб (табл. 8.1), та деякі сполуки мінеральних добрив. Ґрунти безпосередньо не впливають на здоров'я людини, як атмосферне повітря чи вода. Несприятливий вплив ґрунтів виявляється в тому, що шкідливі речовини, які потрапили в ґрунт, надходять у сільськогосподарські рослини і накопичуються в них. Тому на практиці використовують інший норматив — допустиму залишкову кількість (ДЗК) полютантів у ґрунтах, харчових і кормових продуктах.

ГІГІЄНИЧНА ДІАГНОСТИКА ҐРУНТІВ ОХОПЛЮЄ САНІТАРНО-ТОПОГРАФІЧНЕ ОБСТЕЖЕННЯ МІСЦЕВОСТІ, ФІЗИКО-ХІМІЧНИЙ АНАЛІЗ, САНІТАРНО-БАКТЕРІОЛОГІЧНЕ, ВІРУСОЛОГІЧНЕ, ГЕЛЬМІНТОЛОГІЧНЕ, ЕНТОМОЛОГІЧНЕ, А ЗА ПОТРЕБИ — САНІТАРНО-ТОКСИКОЛОГІЧНЕ Й РАДІОМЕТРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ. РІЗНІ РОСЛИНИ МАЮТЬ НЕОДНАКОВУ ЗДАТНІСТЬ ДО НАКОПИЧЕННЯ НІТРАТІВ, АТОМУ ГДК ДЛЯ РІЗНИХ ОВОЧІВ РІЗНЯТЬСЯ. ТАК, ГДК НІТРАТІВ ЗА НІТРАТ-ЙОНОМ ТОМУ ГДК ДЛЯ РІЗНИХ ОВОЧІВ РІЗНЯТЬСЯ. ТАК, ГДК НІТРАТІВ ЗА НІТРАТ-ЙОНОМ СТАНОВИТЬ, МГ/КГ: У КАРТОПЛІ — 80, КАПУСТІ БІЛОГОЛОВІЙ ТА МОРКВІ — 300, БУРЯКАХ — 140, ОГІРКАХ — 150, ПОМІДОРАХ І ЦИБУЛІ — 60. САНІТАРНИЙ КОНТРОЛЬ ЗАБРУДНЕННЯ ҐРУНТІВ ЗДІЙСНЮЮТЬ ОРГАНИ САНЕПІДСЛУЖБИ. ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САНІТАРНОЇ ОХОРОНИ ҐРУНТІВ, СВОЄЧАСНОГО ЗБИРАННЯ ТА ВИДАЛЕННЯ ПРОМИСЛОВИХ І ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ, ВТОРИННОЇ СИРОВИНИ ПРОВОДЯТЬ ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНИЙ ТА ПОТОЧНИЙ САНІТАРНИЙ НАГЛЯД. ПІД НАГЛЯДОМ САНІТАРНИХ СЛУЖБ, КРІМ ЗБИРАННЯ, ПЕРЕБУВАЮТЬ ТРАНСПОРТУВАННЯ ВІДХОДІВ, МІСЦЯ ЇХ ЗАХОРОНЕННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ. САНІТАРНИЙ СТАН ҐРУНТІВ КОНТРОЛЮЮТЬ ЗА ПЕВНОЮ СХЕМОЮ І РЕГЛАМЕНТОМ. ФІЗИКО-ХІМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛЯГАЮТЬ У ВИЗНАЧЕННІ ВІДНОШЕННЯ ВМІСТУ ЗАГАЛЬНОГО АЗОТУ ДО ОРГАНІЧНОГО, КИСЛОТНОСТІ, БІОХІМІЧНОГО СПОЖИВАННЯ КИСНЮ, ОКИСНЮВАНOSTІ, СУХОГО ЗАЛИШКУ, СУЛЬФАТІВ І ХЛОРИДІВ ТА ІН. ЦІ ДОСЛІДЖЕННЯ СТОСУЮТЬСЯ ПЕРЕВАЖНО ҐРУНТОВИХ ВИТЯЖОК. САНІТАРНО-ЕНТОМОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ВКЛЮЧАЮТЬ ПІДРАХУНОК ЧИСЕЛЬНОСТІ СІНАНТРОПНИХ МУХ У ВСІХ ФАЗАХ ЇХНЬОГО РОЗВИТКУ (ЛЯЛЕЧКИ, ЛИЧИНКИ, ДОРОСЛІ) В ПРИМІЩЕННЯХ, НА ВІДКРИТОМУ ПОВІТРІ, В ҐРУНТАХ І ВІДХОДАХ. САНІТАРНО-ГЕЛЬМІНТОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ МАЮТЬ НА МЕТІ ВИЯВЛЕННЯ ЯЄЦЬ ГЕЛЬМІНТІВ, ЩО ПАРАЗИТУЮТЬ В ОРГАНАХ ЛЮДИНИ, У МІСЦЯХ МАСОВИХ СКУПЧЕНЬ ЛЮДЕЙ. САНІТАРНО-БАКТЕРІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ПОВНИЙ, КОРОТКИЙ І СПЕЦІАЛЬНИЙ АНАЛІЗИ. ПРИ ЦЬОМУ ВИЗНАЧАЮТЬ НАЯВНІСТЬ БАКТЕРІЙ КИШКОВОЇ ГРУПИ (КОЛІ-ТИТР). СПЕЦІАЛЬНІ АНАЛІЗИ ПРОВОДЯТЬ З МЕТОЮ ВИЯВЛЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ ДИЗЕНТЕРІЙНОЇ Й ТИФОЗНОЇ ГРУП ТА ЗБУДНИКІВ ДЕЯКИХ ІНШИХ ХВОРОБ.

Охорона ландшафтів

ЛАНДШАФТИ НАЛЕЖАТЬ ДО КЛЮЧОВИХ ГЕОСИСТЕМ ЛОКАЛЬНОГО І РЕГІОНАЛЬНОГО РІВНІВ. ДЛЯ НИХ ХАРАКТЕРНІ ЄДИНЕ ПОХОДЖЕННЯ, ОДНОРІДНИЙ ГЕОЛОГІЧНИЙ ФУНДАМЕНТ, ЄДИНИЙ ТИП РЕЛЬЄФУ, ОДНАКОВИЙ КЛІМАТ, СПЕЦИФІЧНЕ ПОЄДНАННЯ ҐРУНТІВ І БІОЦЕНОЗІВ, СПІЛЬНА ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ. В УКРАЇНІ ВИДІЛЯЮТЬ РІЗНОМАНІТНІ РІВНИННІ (94,3 % ЗАГАЛЬНОЇ ПЛОЩІ) ТА ГІРСЬКІ (5,7 %) ЛАНДШАФТИ. СЕРЕД РІВНИННИХ ЛАНДШАФТІВ ДОМІНУЮЧИМИ Є СТЕПОВІ ТА ЛІСОСТЕПОВІ(ПОНАД 70 %). ЛАНДШАФТИ ПОДІЛЯЮТЬ НА ПРИРОДНІ ТА АНТРОПОГЕННІ. ПРИРОДНІ ЛАНДШАФТИ ФОРМУЮТЬСЯ ПІД ВПЛИВОМ ПРИРОДНИХ ФАКТОРІВ, І ДЛЯ НИХ ХАРАКТЕРНІ ПЕВНІ ДИНАМІЧНІ ЗМІНИ (ДОБОВІ, СЕЗОННІ, РІЧНІ). ТАКИХ ЛАНДШАФТІВ НА ЗЕМЛІ МАЙЖЕ НЕ ЗАЛИШИЛОСЬ.

ЗА СТУПЕНЕМ ЗМІНЮВАНОСТІ Й ХАРАКТЕРОМ АНТРОПОГЕННОГО ВПЛИВУ РОЗРІЗНЯЮТЬ ЗМІНЕНІ, ПОРУШЕНІ ТА ПЕРЕТВОРЕНІ ЛАНДШАФТИ. У ЗМІНЕНИХ ЛАНДШАФТАХ, ДО ЯКИХ НАЛЕЖАТЬ ПАСОВИЩА, СІНОЖАТІ, ЗГАРИЩА, АНТРОПОГЕННИЙ ВПЛИВ ПОЗНАЧАЄТЬСЯ ЛИШЕ НА ОКРЕМИХ ПРИРОДНИХ КОМПОНЕНТАХ. ДО ПОРУШЕНИХ ЛАНДШАФТІВ, ЩО ЗАЗНАЮТЬ ІНТЕНСИВНОГО АНТРОПОГЕННОГО ВПЛИВУ, НАЛЕЖАТЬ МІСЦЯ ЗНИЩЕННЯ ЛІСІВ, СУЦІЛЬНОЇ ЗАБУДОВИ ТА РОЗОРЮВАННЯ КРУТИХ СХИЛІВ. ПЕРЕТВОРЕНІ ЛАНДШАФТИ — ЦЕ ТЕРИТОРІЇ, НА ЯКИХ СВДОМО ЗМІНЕНЕ ПРИРОДНЕ СЕРЕДОВИЩЕ.

ЗАЛЕЖНО ВІД СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ФУНКЦІЙ РОЗРІЗНЯЮТЬ ТАКОЖ МІСЬКІ(УРБАНІСТСЬКІ), СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКІ (АГРОКУЛЬТУРНІ), ПРОМИСЛОВІ(ТЕХНОЛОГІЧНІ), РЕКРЕАЦІЙНІ (ЗОНИ ВІДПОЧИНКУ) ТА ІНШІ ЛАНДШАФТИ. З МЕТОЮ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЛАНДШАФТІВ ПОТРІБНО ВИЗНАЧАТИ МІНІМАЛЬНИЙ ТА МАКСИМАЛЬНИЙ СТУПЕНІ ЕКОЛОГІЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ, ЗА МЕЖАМИ ЯКИХ ЛЕЖИТЬ НЕМОЖЛИВІСТЬ ІНТЕНСИВНОГО ПРИРОДНОГО РОЗВИТКУ ЕКОСИСТЕМ АБО ЗАГРОЗА ВИНИКНЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КАТАСТРОФИ. ВСТАНОВЛЕННЯ ТАКИХ ДВОХ ГРАНИЧНИХ МЕЖ ДАЄ ЗМОГУ ЗОРІЄНТУВАТИСЬ НА ЗАСТОСУВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В ТОМУ ЧИ ІНШОМУ РЕГІОНІ, ОПТИМІЗУВАТИ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ В ТОМУ ЧИ ІНШОМУ РЕГІОНІ, ОПТИМІЗУВАТИ ВЗАЄМОВІДНОСИНИ ЛЮДСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА. СТВОРЕННЯ РІЗНОМАНІТНИХ КАРТ (ВОДНИХ РЕСУРСІВ РЕГІОНУ, АГРОКЛІМАТИЧНИХ РЕСУРСІВ, ФАКТОРІВ ПРИРОДНОЇ СТАЛОСТІ, ОЦІНКИ ПРИРОДНИХ УМОВ, АРЕАЛІВ АНТРОПОГЕННОГО ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ ТОЩО) ДАЮТЬ ЗМОГУ ВИЗНАЧИТИ ЕКОЛОГІЧНЕ НАВАНТАЖЕННЯ НА ЦЕЙ РЕГІОН. ЕФЕКТИВНІ ШЛЯХИ ОБМЕЖЕННЯ АНТРОПОГЕННОГО ТИСКУ НА ЛАНДШАФТИ МАЮТЬ БАЗУВАТИСЯ НА ПЕРЕБУДОВІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА В НАПРЯМІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ МАЛО ЕНЕРГО- ТА МАЛО МАТЕРІАЛОЄМНИХ ВИРОБНИЦТВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ МАЛО ВІДХОДНИХ І БЕЗВІДХОДНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ЕФЕКТИВНИХ МЕТОДІВ ОЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД ТА ГАЗОДИМОВИХ ВИКИДІВ ВІД ЗАБРУДНЮВАЛЬНИХ РЕЧОВИН, УТИЛІЗАЦІЇ ТА ПЕРЕРОБКИ ВІДХОДІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Напрямки раціонального використання ґрунтів

ДЛЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ҐРУНТІВ ВІД ПОДАЛЬШОГО ЗАБРУДНЕННЯ І ДЕГРАДАЦІЇ НЕОБХІДНО ПРОВОДИТИ КОМПЛЕКС ОРГАНІЗАЦІЙНО-ГОСПОДАРСЬКИХ, АГРОНОМІЧНИХ, ТЕХНІЧНИХ, МЕЛІОРАТИВНИХ, ЕКОНОМІЧНИХ І ПРАВОВИХ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ І УСУНЕННЯ НАСЛІДКІВ ЗАЗНАЧЕНИХ ПРОЦЕСІВ. СЕРЕД ПЕРШОЧЕРГОВИХ ЗАХОДІВ, СПРЯМОВАНИХ НА ОХОРОНУ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ, ВИДІЛЯЮТЬ ТАКІ:

- БОРОТЬБА З ВІТРОВОЮ ЕРОЗІЄЮ - ПРОВЕДЕННЯ БЕЗВІДВАЛЬНОЇ ОБРОБКИ ҐРУНТУ ЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯМ СТЕРНІ НА ПОВЕРХНІ ПОЛЯ, БОРОЗЕНКОВІ ПОСІВИ КУЛЬТУР, ЗАЛІСНЕННЯ І ЗАКРІПЛЕННЯ ПІСКІВ, СТВОРЕННЯ КУЛІС ІЗ ВИСОКО СТЕБЛОВИХ РОСЛИНИ ТРАВ'ЯНИХ СМУГ, ЛІСОСМУГ - БУФЕРІВ СНІГОЗАТРИМАННЯ;
- БОРОТЬБА З ВОДНОЮ ЕРОЗІЄЮ - ПОГЛИБЛЕННЯ РІЛЛЄВОГО ШАРУ, ОБРОБІТОК ҐРУНТУ ВПОПЕРЕК НА СХИЛАХ, КОНТУРНЕ РОЗОРЮВАННЯ, ВИСІВАННЯ ЗЕРНОВИХ НА ПАРОВИХ ПОЛЯХ ТА ПРОВЕДЕННЯ ІНШИХ ЗАХОДІВ, ЯКІ ПОКРАЩУЮТЬ ПРОХОДЖЕННЯ ВОДИВ ҐРУНТ ТА ЗАПОБІГАЮТЬ ЇЇ СТІКАННЮ ПРИ РОЗТАВАННІ СНІГУ ТА ВИПАДАННІ ДОЦІВ; У ГІРСЬКИХ РАЙОНАХ - ОБЛАДНАННЯ ПРОТИ СЕЛЕВИХ СПОРУД, ЗАЛІСНЕННЯ, ЗАЛУЖЕННЯ СХИЛІВ, РЕГУЛЮВАННЯ ВИПАСАННЯ ХУДОБИ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ГІРСЬКИХ ЛІСІВ;

- ПРОВЕДЕННЯ МЕЛІОРАЦІЇ - НАУКОВО-ОБҐРУНТОВАНОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНОЇ СИСТЕМИ ЗАХОДІВ ЩОДО ПОЛПШЕННЯ ҐРУНТОВИХ, ГІДРОЛОГІЧНИХ І МІКРОКЛІМАТИЧНИХ УМОВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ РОДЮЧОСТІ ҐРУНТУ ТА ОТРИМАННЯ ВИСОКИХ І СТІЙКИХ УРОЖАЇВ. ДО МЕЛІОРАТИВНИХ ЗАХОДІВ НАЛЕЖАТЬ: ЗРОШЕННЯ І ОСУШЕННЯ ЗЕМЕЛЬ; ВЕНТИЛЯЦІЯ ҐРУНТІВ, ЗАКРІПЛЕННЯ ЯРУ; ҐРУНТО- І ПОЛЕЗАХИСНІ ЛІСОНАСАДЖЕННЯ; ВАПНУВАННЯ ҐРУНТІВ; ВНЕСЕННЯ СИДЕРАТИВ І ОРГАНІЧНИХ ДОБРІВ ТА БАГАТО ІНШИХ;

- РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ЗЕМЕЛЬ - КОМПЛЕКС РОБІТ, СПРЯМОВАНИХ НА ВІДНОВЛЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ Й ГОСПОДАРСЬКОЇ ЦІННОСТІ ПОРУШЕНИХ ЗЕМЕЛЬ. ПРОЦЕС РЕКУЛЬТИВАЦІЇ СКЛАДАЄТЬСЯ З ДВОХ ЕТАПІВ. НА ПЕРШОМУ ЕТАПІ (ГІРСЬКО-ТЕХНІЧНОМУ) ВИРІВНЮЮТЬ ПОВЕРХНЮ, ЗАСИПАЮТЬ КАР'ЄРИ ТА ІНШЕ, ЗДІЙСНЮЮТЬ ХІМІЧНУ МЕЛІОРАЦІЮ ҐРУНТУ, НАСИПАЮТЬ РОДЮЧИЙ ШАР ҐРУНТУ, ПРОВОДЯТЬ МЕЛІОРАЦІЙНІ І ПРОТИЕРОЗІЙНІ ЗАХОДИ. НА ДРУГОМУ (БІОЛОГІЧНОМУ) ЕТАПІ ВІДНОВЛЮЮТЬ РОДЮЧІСТЬ ҐРУНТУ. ЗАРАЗ ДОСИТЬ ЕФЕКТИВНОЮ Є РЕКУЛЬТИВАЦІЯ ШЛЯХОМ ЛІСОРОЗВЕДЕННЯ. ПЕРЕД ЗАЛІСНЕННЯМ ЧАСТО ВИСІВАЮТЬ БАГАТОРІЧНІ БОБОВІ ТРАВИ. ВИДІЛЯЮТЬ ТАКІ НАПРЯМКИ РЕКУЛЬТИВАЦІЇ УШКОДЖЕНИХ ЗЕМЕЛЬ

- СІЛЬСЬКО ГОСПОДАРСЬКИЙ, ЛІСОГОСПОДАРСЬКИЙ, ВОДНО ГОСПОДАРСЬКИЙ, РЕКРЕАЦІЙНИЙ, САНІТАРНО-ГІГІЄНІЧНИЙ ТА БУДІВЕЛЬНИЙ.

ВИСНОВКИ

Таким чином, державне управління земельним фондом — неодмінна умова нормального функціонування економіки. На нашу думку, важливим моментом управління земельним фондом є комплексне врахування можливих негативних економічних, соціальних і екологічних наслідків реформування земельних відносин. Очевидно, що коли держава вирішила йти шляхом радикальних перетворень у господарському секторі, вона має бути готовою запобігати їх негативним проявам. Для цього необхідно розробити пакет економіко-правових актів, які включали б рекомендації щодо визначення норм раціонального землекористування, диференційованих по зонах, спеціалізації господарств, землекористування, диференційованих по зонах, спеціалізації господарств, організаційно-правових формах. Проведений аналіз структури земельного фонду в Україні та характеристика використання сільськогосподарських угідь в окремих країнах дають підстави для висновку про необхідність здійснення на державному рівні таких заходів.

1. СКОРОЧЕННЯ ПЛОЩІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ НАСАМПЕРЕД ЗА РАХУНОК ВИВЕДЕННЯ З ОБОРОТУ І КОНСЕРВАЦІЇ ДЕГРАДОВАНИХ ТА РАДІОАКТИВНО ЗАБРУДНЕНИХ ЗЕМЕЛЬ, ВСТАНОВЛЕННЯ ПИТОМОЇ ВАГИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ НА РІВНІ 60—65% ВІД ЗАГАЛЬНОЇ ПЛОЩІ ЗЕМЕЛЬ.

2. ЗБІЛЬШЕННЯ ПЛОЩІ ЗЕМЕЛЬ, ПРИЗНАЧЕНИХ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НОРМАЛЬНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРИРОДНИХ ЕКОСИСТЕМ, РЕКРЕАЦІЇ. ВІДПОВІДНО ДО СВІТОВИХ СТАНДАРТІВ ПЛОЩІ ТАКИХ ЗЕМЕЛЬ МАЮТЬ СТАНОВИТИ БЛИЗЬКО 10% ЗАГАЛЬНОЇ ТЕРИТОРІЇ.

3. ВДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ І ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАХИСТУ ПРАВА ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ, ЗАПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМУ РОЗМЕЖУВАННЯ ЗЕМЕЛЬ ДЕРЖАВНОЇ І КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.

4. ПОСИЛЕННЯ РОЛІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ У РОЗРОБЦІ ТА ВИКОНАННІ ЗАХОДІВ ЩОДО ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ. ТАКИЙ ПІДХІД ДО ЗДІЙСНЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМ ФОНДОМ КРАЇНИ ПОЛІПШИТЬ ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН ЗЕМЛІ, СТВОРИТЬ УМОВИ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ.

Використані джерела

1. КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ (ВІД 28.06.1996 РОКУ);
  2. МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ (ПІД РЕД. А. СОХНИЧ, М. БОГІРА, В. ГОРЛАЧУК, Д. СОЛЯРЧУК, І. ПЕСЧАНСЬКА, ЛЬВІВ – 2008 Р.). – 264С.;
  3. МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ [ЕЛЕКТРОННИЙ РЕСУРС] / РЕЖИМ ДОСТУПА:
[HTTP://ECO.COM.UA/CONTENT/MONITORING-ZEMEL](http://eco.com.ua/content/monitoring-zemel)
  4. “ЗЕМЕЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ” КОМЕНТАР “ОДІСЕЯ” ХАРКІВ, 2002 Р. ГЕТАНОМ А.П., ШУЛЬГА М.В.
  5. “МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ”. “НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК”. ЛЬВІВ, 1997 Р. СОХНИЧ А.Я.
  6. “МОНІТОРИНГ ЗЕМЕЛЬ І ПРОГНОЗУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ”. РІВЕН, 1999 Р. НІЩИНСЬКИЙ А.Г.
  7. БОЙЧУК Ю.Д., СОЛОШЕНКО Е.М., БУГАЙ О.В. ЕКОЛОГІЯ І ОХОРОНА НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА. – СУМИ, 2002. – 284 С.
-